

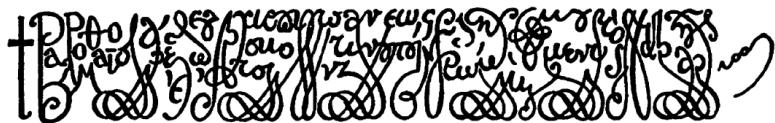
ΓΕΡΟΝΤΟΣ ΙΩΣΗΦ
ΤΟΥ ΗΣΥΧΑΣΤΟΥ

ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ & ΠΟΙΗΜΑΤΑ

ΕΚ ΤΟΥ ΑΡΧΕΙΟΥ ΤΗΣ Ι.Μ.Μ.Β.

60 ΧΡΟΝΙΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΚΟΙΜΗΣΗ ΤΟΥ

ΙΕΡΑ ΜΕΓΙΣΤΗ ΜΟΝΗ
ΒΑΤΟΠΑΙΔΙΟΥ
ΑΓΙΟΝ ΟΡΟΣ 2019

Οσιώτατοι ὁ τε Ἡγούμενος Αρχιμανδρίτης κύριος Ἐφραὶμ καὶ οἱ λοιποὶ Πατέρες τῆς ἐν Ἀγίῳ Ὁρει Τερᾶς Βασιλικῆς, Πατριαρχικῆς καὶ Σταυροπιτικῆς Μονῆς τοῦ Βατοπαιδίου, τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά τῆς ἡμῶν Μετριότητος, χάρις εἴη τῇ ἡμῖν Ὀσιότητι καὶ εἰρήνῃ παρὰ Θεοῦ.

Χριστὸς Ἄνεστη!

Μετὰ χαρᾶς ἀποστέλλομεν τὸ παρὸν Πατριαρχικὸν Γράμμα διὰ νὰ συμπεριληφθῇ εἰς τὴν ἐπετειακὴν ἔκδοσιν, ὑπὸ τῆς Τερᾶς Μονῆς Βατοπαιδίου, τῶν εὐρισκομένων ἐπιστολῶν καὶ ποιημάτων τοῦ μακαριστοῦ Γέροντος Ἰωσήφ τοῦ Ἡσυχαστοῦ, ἐπὶ τῇ συμπληρώσει ἔξικροντα ετίας ἀπὸ τῆς ὁσιωπῆς κοιμήσεως αὐτοῦ.

Ἐπαινοῦμεν πᾶσαν προσπάθειαν προβολῆς τοῦ πνευματικοῦ πολιτισμοῦ τῆς Ὁρθοδοξίας. Εἰς τὸν πυρῆνα αὐτοῦ τοῦ πολιτισμοῦ ἀνήκει ὁ μοναχισμός, ὁ ὅποιος καὶ εἶναι καρπὸς τοῦ ἀσκητικοῦ πνεύματος ὁλοκλήρου τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἐκφράζει τὸ ἀσκητικὸν ἰδεῶδες τῆς εἰς τὴν εὐλογημένην πληρότητά του. Οἱ ὁρθόδοξοι μοναχὸς προσφέρει ἐλευθέρως ὅλην τὴν ὑπαρξίν του, «τὸ ἔχειν καὶ τὸ εἶναι του» εἰς τὸν Θεόν. Εἶναι ὁ «ἐν ἀληθείᾳ ἐσχατολογικὸς ἄνθρωπος», ὁ «ξένος καὶ παρεπίδημος τῶν ἐνταῦθα». Ο βίος καὶ οἱ λόγοι του εἶναι ἡ «φωνὴ βιωντος ἐν τῇ ἐρήμῳ», ἡ φιλοσοπαστικὴ ὑπόμνησις πρὸς πάντας ὅτι «παράγει τὸ σχῆμα τοῦ κόσμου τούτου» (πρβλ. Α΄ Κορ. 7, 31). Η ἀναχωρησις ἐκ τοῦ κόσμου δὲν σημαίνει, βεβαίως, ἀδιαφορίαν διὰ τὸν συνάνθρωπον καὶ τὸν κόσμον. Η ἀδιάλειπτος προσευχὴ τοῦ μοναχοῦ, ή ὅποια, ὡς προσφυῶς ἐλέχθη, «εἶναι ἡ ἀγάπη του», ἀποτελεῖ τὸν ἄξονα τῆς διακονίας του πρὸς τὴν κοινωνίαν. Εἰς τὴν προσευχήν του, καὶ δὲ ἀυτῆς, ὁ μοναχὸς ἀναδεικνύεται ὡς «ὁ πάντας ἀνθρώπους ὡς Θεὸν μετὰ Θεὸν λογίζομενος» (ΑΒΒΑ ΝΕΙΛΟΥ, Περὶ Προσευχῆς 123, PG 79, 1193C). Τὸ «ἔλεισόν με» τοῦ ταπεινοῦ μοναχοῦ εἶναι δέησις ὑπὲρ

συνόλου τοῦ ἀδαμιάλου γένους καὶ πάσις τῆς κτίσεως, πάντοτε ἐν ἀναφορᾷ πρὸς τὴν τελικὴν μεταμόρφωσιν τῶν πάντων ἐν τῇ ἐπουρανίῳ Βασιλείᾳ τοῦ Θεοῦ.

Κέντρον τοῦ ὁρθοδόξου μοναχισμοῦ, ἐπὶ μακρὸν ἥδη αἰώνας, ἵερὸς τόπος ὄλικῆς ἀφιερώσεως εἰς τὸν Θεόν, στάδιον ἀσκητικῶν ἀγώνων, εἰς τὸν ὅποιον ή πανσθενής θεία Χάρις θεραπεύει τὰ ἀσθενῆ καὶ ἀναπληροῖ τὰ ἔλλείποντα, καὶ τρανὴ βεβαίωσις τῆς ἀεὶ ζώσης ἐσχατολογικῆς συνειδήσεως καὶ ταυτότητος τῆς Ἐκκλησίας, εἶναι τὸ Ἅγιον Ὄρος. Οἱ μοναδικὸς οὗτος πνευματικὸς λειμών, σὰντος ἐκ τῆς σαρκὸς τῆς Ἅγιας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας, εἶναι ἑστία διημουργίας, διαφυλάξεως καὶ προβολῆς τιμαλφεστάτου πνευματικοῦ πολιτισμοῦ, μαρτυρίᾳ τῆς διὰ τοῦ Σταυροῦ καὶ τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ συντελεσθείσῃς σωτηρίας καὶ εἰκὼν τῆς μελλούσης ἀποκαλύπτεσθαι δόξης. Δὲν εἶναι διόλου τυχαῖον ὅτι τὸ Ἅγιον Ὄρος ἀποτελεῖ πόλον ἔλξεως καὶ καταφυγῆν ἐν ἀνάγκαις δι’ ἀναφιμήτους ἀνθρώπους. Οὐδεὶς ἐκ τῶν προσκυνητῶν εἰς τὴν Ἀθωνικὴν Πολιτείαν ἀπέρχεται χωρὶς νὰ ἔχῃ βιώσει ὑπαρξιακὸν συγκλονισμὸν καὶ ηλονισμὸν τῶν ἐγκοσμίων βεβαιοτήτων.

Φωτόμορφον τέκνον τοῦ Ἅγιου Ὄρους, εὐλογημένος φορεὺς τῶν ὑψηλῶν ἴδεωδῶν του καὶ μύστικς τῆς ἀσκήσεως, τῆς προσευχῆς καὶ τῆς ταπεινοφροσύνης, ὑπῆρξεν ὁ Γέρων Τιστήφ ο Ἡσυχαστής, ὁ ὄποιος συνέβαλε καθοριστικῶς εἰς τὴν ἀνάκαμψιν καὶ ἀνόρθωσιν τοῦ ἀγιορειτικοῦ μοναχισμοῦ κατά τὸν παρελθόντα αἰώνα. Τὰ πνευματικά του τέκνα ἐπήνδωσαν πολλάς, σχεδὸν ἐγκαταλειπμένας, μονὰς τοῦ Ἀθω καὶ ἰδρυσαν ἀσκητήρια καὶ μονὰς εἰς διαφόρους τόπους, διὰ νὰ μαρτυρῆται ἐν θεοδωρήτῳ ἀσκήσει καὶ προσευχῇ τὸ «οὐκ ἐκ τοῦ κόσμου» Εὐαγγέλιον τῆς θείας φιλανθρωπίας «ἐν τῷ κόσμῳ», καὶ νὰ δοξάζηται διηγεκῶς τὸ ὑπερουράνιον ὄνομα τοῦ διαφιλεύοντος πᾶσι τὰ πάντα Θεοῦ τῆς ἀγάπης.

Μὲ αὐτὰς τὰς σκέψεις, ἐπευλογοῦμεν τὴν ἔκδοσιν τοῦ παρόντος ἐπετειακοῦ τόμου, καὶ συγχαΐσομεν ὑμῖν διὰ τὴν ὡραιάν πρωτοβουλίαν, ἡ ὅποια καθιστᾷ τὰς μεστὰς σοφίας πνευματικῆς, ἐμπειρικῆς θεολογίας, θεογνωσίας καὶ ἀνθρωπογνωσίας, ἐπιστολὰς τοῦ χαρισματικοῦ ἀσκητοῦ καὶ πνευματικοῦ γενάρχου τῆς καθ’ ὑμᾶς Ἀδελφότητος, προσβασίμους εἰς κάθε ἐνδιαφερόμενον.

ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΗ ΕΥΛΟΓΙΑ

Άπονέμοντες δὲ ύμῖν ὀλόθυμον τὴν Πατριαρχικὴν ἡμῖν εὐλογίαν,
ἐπικαλούμεθα ἐπὶ πάντας ὑμᾶς καὶ ἐπὶ τοὺς ἐντευξομένους εἰς τὴν
παροῦσαν ἔκδοσιν τὴν ζωοπάροχον Χάριν καὶ τὸ ἀμέτοητον ἔλεος
τοῦ Ἀναστάντος ἐκ τάφου καὶ ἀνοίξαντος τῷ γένει τῶν ἀνθρώπων
παραδείσου τὰς πύλας Χριστοῦ τοῦ Θεοῦ, τοῦ ἀεὶ «μεθ' ἡμῖν» καὶ
«ὑπὲρ ἡμῶν».

βιθ' Μαΐου ιδ'

¶ Καταργεῖται διάθεσις αερού θεοντικής.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Αίσθάνομαι βαθιά συγκινημένος, γιατί ό ἀγαπητός μου ἀδελφός, Καθηγούμενος τῆς Ἱερᾶς Μεγίστης Μονῆς τοῦ Βατοπαιδίου, Ἀρχιμανδρίτης Ἐφραίμ, μοῦ ἔκανε τὴν τιμὴν νὰ προλογίσω τὴν ἔκδοση τῶν ἐπιστολῶν τοῦ ὁσίου Πατρός μας Ἰωσήφ τοῦ Ἡσυχαστοῦ, ποὺ βρίσκονται στὸ ἀρχεῖο τῆς Μονῆς.

Ἡ ὡφέλεια ποὺ θὰ προκύψει ἀπὸ τὴν μελέτη τῶν ἐπιστολῶν αὐτῶν τοῦ μακαρίου Πατρός μας εἶναι ἀνυπολόγιστη, γιατί ἀφορᾶ τὴν ἐν Χριστῷ πνευματικὴν ζωὴν τῶν ἀναγνωστῶν, ποὺ ἔχει αἰώνιες διαστάσεις.

Ο ὁσιος Γέρων Ἰωσήφ ὁ Ἡσυχαστής, ὁ γλυκύτατος αὐτὸς καρπὸς τοῦ Ἅγιου Ὁροντοῦ καὶ τῆς ἀσκησῆς, γεμάτος μὲ τὴν χάρην τοῦ Ἅγιου Πνεύματος καὶ κινούμενος ἀπὸ αὐτήν, ἀγάπησε τὸν Θεό μὲ ὅλη τὴν δύναμιν τῆς ὑπαρξῆς του καὶ πολέμησε σκληρὰ καὶ ἀδυσώπητα «τὸν παλαιὸν ἄνθρωπον σὺν τοῖς παθήμασι καὶ ταῖς ἐπιθυμίαις» καὶ ἔγινε ναὸς τοῦ Θεοῦ καὶ σκεῦος ἐκλογῆς Του, φωστήρας καὶ πνευματικὸς Πατέρας ἑκατοντάδων μοναχῶν στὶς μέρες μας. Ὑπολογίζουμε ὅτι πέραν τῶν χιλίων μοναχῶν, ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν, προερχόμαστε σήμερα ἀπὸ αὐτῇ τὴν εὐλογημένη φίλα καὶ ὁμοιογονοῦμε ὅλοι μας ὅτι ἡ παρουσία του, ἡ εὐχή του καὶ ἡ διδασκαλία του παραμένει ζωντανὴ ἀνάμεσά μας.

Ποιός ἀπὸ ὅλους ἐμᾶς δὲν ἔχει νὰ διηγηθεῖ προσωπικὲς ἐμπειρίες καὶ θαύματα ποὺ ἔγιναν στὴν ζωὴ μας καὶ στὸν ἀγώνα μας, ὅταν ἐπικαλούμασταν τὶς εὐχές καὶ τὶς πρεσβείες του; Ἰδιαίτερα στὸν ἀγώνα τῆς μοναχικῆς ἀσκησῆς, τῆς νοερᾶς ἀδιαλείπτου εὐχῆς καὶ νήψης, ὁ ὁσιώτατος Πατέρας μας συμπαρίσταται καὶ βοηθᾷ ἀμεσα μὲ τὶς εὐχές του καὶ τὸ φωτεινὸ παράδειγμά του. Ὄντως, πραγματικὴ καὶ ὀλοζώντανη ἡ παρουσία του στὸν ἀγώνα τῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς ὅλων μας, ὥστε καὶ μόνο ἡ ἐπίκληση τῆς βοηθείας καὶ συμπαράστασής του στὶς ὕρες τῶν σκληρῶν πειρασμῶν μας δίνει ἀμεσα τὴν ἀναψυχὴν καὶ τὸ σωτήριο ἀποτέλεσμα.

Πέρασαν ἵδη ἔξῆντα χρόνια ἀπὸ τὴν μακαρία κοίμησή του καὶ ὅμως «ὁ Παππούς» μας παραμένει γιὰ μᾶς τὰ πνευματικὰ ἔκγονά του

ή παρηγοριά καὶ τὸ καύχημά μας, ποὺ ταυτόχρονα μᾶς παρωθεῖ στὴ μίμηση τῆς ἀγίας ζωῆς του καὶ στὴν αἰσθηση τῆς εὐθύνης μας νὰ φυλάξουμε τὶς διδαχές του καὶ ὅσα διὰ τῶν Γερόντων μας μᾶς παρέδωσε σὰν κληρονομία ἄφθαρτη καὶ πολύτιμη μέσα ἀπὸ τὴν ἐμπειρία καὶ τὰ πνευματοκίνητα βιώματά του.

Πολλὲς λοιπὸν εὐχαριστίες καὶ εὐγνωμοσύνη ὁφεῖλονμε στὴν Ἱερὰ Μεγίστη Μονὴ Βατοπαιδίου, ποὺ μᾶς προσφέρει ἀπὸ τὸ ἀρχεῖο τῆς αὐτὸ τὸν ἀνεκτίμητο πλοῦτο τοῦ πνευματικοῦ μᾶς Πατρός, δύπος ἀκριβῶς βγῆκε ἀπὸ τὴν καρδιὰ καὶ τὰ χέρια του, χωρὶς καμία παρέμβαση στὰ θεοφρόστα κείμενα τῶν ἐπιστολῶν του, γιὰ νὰ μποροῦμε νὰ δοῦμε «καθὼς ἔστι» τὸν «Παπποῦ» μας νὰ μιλᾶ καὶ νὰ ἐκφράζεται ὅμορφα, ἀπλὰ καὶ ἀνεπιτήδευτα, ὅπως τοὺς μεγάλους ἀββάδες τῶν Γεροντικῶν, ποὺ ἥταν τόσο ἀνθρώπινοι καὶ ἀπλοί, γεμάτοι ὅμως μὲ τὸν φωτισμό, τὴν δύναμη καὶ τὴν χάρη τοῦ Παναγίου Πνεύματος.

Ἄς ἐντρυφίσουμε λοιπόν, ἀδελφοί καὶ πατέρες, στὰ ιερὰ αὐτὰ κείμενα τοῦ μακαρίου Πατρός μας καὶ ἂς ἀπολαύσουμε τὴν πανέμορφη, εὐώδιαστή καὶ γλυκύτατη χάρη τοῦ «Παπποῦ» μας καὶ ἀναλογίζόμενοι τὴν ἀγία του ἀναστροφὴ ἂς μιμηθοῦμε «αὐτοῦ τὸν βίον καὶ τὰς πράξεις», ἐὰν θέλομε νὰ εἴμαστε πραγματικὰ παιδιά του καὶ κληρονόμοι τῆς παράδοσής του.

“Οσιε Πάτερ ἡμῶν Ἰωσὴφ Ἡσυχαστή, πρέσβευε ὑπὲρ ἡμῶν. Ἄμήν!

Μετ’ εὐχῶν

† Ο Λεμεσοῦ Αθανάσιος

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΗ ΕΥΛΟΓΙΑ	7
ΠΡΟΛΟΓΟΣ	11
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	13
ΕΚΔΟΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ	67
ΓΕΡΩΝ ΙΩΣΗΦ – Ο ΕΚΛΕΚΤΟΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ	71

ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ

[1] Πρὸς τὴν μητέρα καὶ ἄλλους συγγενεῖς	77
[2] Πρὸς Ἐργίνα	79
[3] Πρὸς Ἐργίνα	81
[4] Πρὸς Ἐργίνα	86
[5] Πρὸς Ἐργίνα	90
[6] Πρὸς Διονύσιο	93
[7] Πρὸς Βαρβάρα	95
[8] Πρὸς Διονύσιο	96
[9] Πρὸς Ἐργίνα	98
[10] Πρὸς Ἐργίνα	100
[11] Πρὸς Διονύσιο	104
[12] Πρὸς Διονύσιο	106
[13] Πρὸς Βαρβάρα	108
[14] Πρὸς Μαργαρίτα	109
[15] Πρὸς Ἐργίνα	110
[16] Πρὸς Ἐργίνα	112
[17] Πρὸς Διονύσιο	114
[18] Πρὸς Βαρβάρα	115
[19] Πρὸς Ἐργίνα	116
[20] Πρὸς Ἐργίνα	119
[21] Πρὸς Θεοδοσία μοναχή	121
[22] Πρὸς Ἐργίνα	122
[23] Πρὸς Ἐργίνα	127
[24] Πρὸς Βαρβάρα	131
[25] Πρὸς Ἐργίνα	134
[26] Πρὸς Διονύσιο	137

ΓΕΡΟΝΤΟΣ ΙΩΣΗΦ ΤΟΥ ΗΣΥΧΑΣΤΟΥ – ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ & ΠΟΙΗΜΑΤΑ

[27]	Πρὸς Ἐργίνα	139
[28]	Πρὸς Ἐργίνα	140
[29]	Πρὸς Ἐργίνα	142
[30]	Πρὸς Ἐργίνα	144
[31]	Πρὸς Βαρβάρα	146
[32]	Πρὸς Ἐργίνα	148
[33]	Πρὸς Βαρβάρα	150
[34]	Πρὸς Μοναχὴν Βρυαίνη	153
[35]	Πρὸς Ἐργίνα	158
[36]	Πρὸς Μοναχὴν Βρυαίνη	163
[37]	Πρὸς Μοναχὴν Βρυαίνη	165
[38]	Πρὸς Μοναχὴν Βρυαίνη	170
[39]	Πρὸς Μοναχὴν Βρυαίνη	177
[40]	Πρὸς Μοναχὴν Βρυαίνη	179
[41]	Πρὸς Μοναχὴν Βρυαίνη	186
[42]	Πρὸς Μοναχὴν Βρυαίνη	191
[43]	Πρὸς Μοναχὴν Βρυαίνη	196
[44]	Πρὸς Μοναχὴν Βρυαίνη	198
[45]	Πρὸς Μοναχὴν Βρυαίνη	200
[46]	Πρὸς Μοναχὴν Βρυαίνη	204
[47]	Πρὸς Μοναχὴν Βρυαίνη	207
[48]	Πρὸς Μοναχὴν Βρυαίνη	212
[49]	Πρὸς Μοναχὴν Βρυαίνη	217
[50]	Πρὸς Μοναχὴν Βρυαίνη	220
[51]	Πρὸς Μοναχὴν Εὐπραξία	221
[52]	Πρὸς Μοναχὴν Βρυαίνη	223
[53]	Πρὸς Μοναχὴν Βρυαίνη	226
[54]	Πρὸς Μοναχὴν Βρυαίνη	230
[55]	Πρὸς Μοναχὴν Βρυαίνη	233
[56]	Πρὸς Μοναχὴν Βρυαίνη	236
[57]	Πρὸς Μοναχὴν Βρυαίνη	243
[58]	Πρὸς Μοναχὴν Βρυαίνη	249
[59]	Πρὸς Μοναχὴν Βρυαίνη	256
[60]	Πρὸς Ἐργίνα	260
[61]	Πρὸς Μοναχὴν Βρυαίνη	262

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

[62]	Πρὸς Μοναχὴν Βρυσίνη	267
[63]	Πρὸς Μοναχὴν Βρυσίνη	272
[64]	Πρὸς Διονύσιο	274
[65]	Πρὸς Ἐργίνα	278
[66]	Πρὸς Μοναχὴν Βρυσίνη	281
[67]	Πρὸς Γέροντα Παρθένιο	284
[68]	Πρὸς Μοναχὴν Βρυσίνη	286
[69]	Πρὸς Μοναχὴν Βρυσίνη	288
[70]	Πρὸς Μοναχὴν Βρυσίνη	292
[71]	Πρὸς Μοναχὴν Βρυσίνη	296
[72]	Πρὸς Μοναχὴν Βρυσίνη	299
[73]	Πρὸς Μοναχὴν Βρυσίνη	302
[74]	Πρὸς Μοναχὴν Βρυσίνη	305
[75]	Πρὸς Μοναχὴν Βρυσίνη	307
[76]	Πρὸς Μοναχὴν Βρυσίνη	311
[77]	Πρὸς Γερόντισσα Εὐθυμία	313
[78]	Πρὸς Μοναχὴν Βρυσίνη	318
[79]	Πρὸς Μοναχὴν Βρυσίνη	322
[80]	Πρὸς Μοναχὴν Βρυσίνη	324
[81]	Πρὸς Μοναχὴν Βρυσίνη	327
[82]	Πρὸς Μοναχὴν Βρυσίνη	329
[83]	Πρὸς Μοναχὴν Βρυσίνη	333
[84]	Πρὸς Μοναχὴν Βρυσίνη	336
[85]	Πρὸς Διονύσιο	338
[86]	Πρὸς Ἐργίνα	340
[87]	Πρὸς Μοναχὴν Βρυσίνη	343
[88]	Πρὸς Διονύσιο (καὶ τὴν σύζυγό του)	345
[89]	Πρὸς Μαρία Παπαδημητρίου	346
[90]	Πρὸς Μαρία Παπαδημητρίου	349
[91]	Πρὸς Μαρία Παπαδημητρίου	351
[92]	Πρὸς Μοναχὴν Βρυσίνη	353
[93]	Πρὸς Δόκιμη Μοναχὴν Αἰκατερίνα	355
[94]	Πρὸς Μοναχὸν Παντελεήμονα	356
[95]	Πρὸς Μοναχὸν Παντελεήμονα	358
[96]	Πρὸς Δόκιμη Μοναχὴν Ναυσικᾶ	359

ΤΕΡΟΝΤΟΣ ΙΩΣΗΦ ΤΟΥ ΗΣΥΧΑΣΤΟΥ – ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ & ΠΟΙΗΜΑΤΑ

[97]	Πρὸς Οὐρανίᾳ	360
[98]	Πρὸς Μοναχὸ Παντελεήμονα	362
[99]	Πρὸς Μοναχὴν Βρυσάνη (Καλαμάτα)	365
[100]	Πρὸς Μοναχὴν Βρυσάνη (Καλαμάτα)	367
[101]	Πρὸς Μοναχὴν Μαγδαληνή (Άμερική)	370
[102]	Πρὸς Μοναχὴν Βρυσάνη (Καλαμάτα)	373
[103]	Πρὸς Μοναχὴν Μαγδαληνή (Άμερική)	375
[104]	Πρὸς Παντελεήμονα	378
[105]	Πρὸς Παντελεήμονα	381
[106]	Πρὸς φοιτητὴν Ίωάννη	382
[107]	Πρὸς Παντελεήμονα	384
[108]	Πρὸς Παντελεήμονα	385
[109]	Πρὸς παπα-Ἐφραὶμ Κατουνακιώτη	388
[110]	Πρὸς Μοναχὴν Βρυσάνη (Καλαμάτα)	389
[111]	Πρὸς φοιτητὴν Φώτιο	391
[112]	Πρὸς Μοναχὸ Παντελεήμονα	392
[113]	Πρὸς Μοναχὴν Βρυσάνη (Καλαμάτα)	396
[114]	Πρὸς Μοναχὴν Μαγδαληνή (Άμερική)	398
[115]	Πρὸς φοιτητὴν Ίωάννη	400
[116]	Πρὸς Μοναχὸ Παντελεήμονα	402
[117]	Πρὸς Μοναχὸ Παντελεήμονα	404
[118]	Πρὸς φοιτητὴν Ίωάννη	407
[119]	Πρὸς Μοναχὸ Παντελεήμονα	408
[120]	Πρὸς Μοναχὸ Παντελεήμονα	415
[121]	Πρὸς Μοναχὴν Βρυσάνη (Καλαμάτα)	417
[122]	Πρὸς Μοναχὸ Παντελεήμονα	419

ΑΧΡΟΝΟΛΟΓΗΤΕΣ ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ

[123]	Πρὸς Ίωάννη	423
[124]	Πρὸς Ἐργίνα	424
[125]	Πρὸς Ἐργίνα	425
[126]	Πρὸς Ἐργίνα	426
[127]	Πρὸς Διονύσιο	427
[128]	Πρὸς Ἐργίνα	428
[129]	Πρὸς Διονύσιο	429
[130]	Πρὸς Διονύσιο	430

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

[131]	Πρὸς Μοναχὴν Βρυαίνη	431
[132]	Πρὸς Ἐργίνα	432
	Ἐπιστολὴ πρὸς Ἀνωνύμον Μοναχὸν	433
[133]	Πρὸς Ἀνώνυμον Μοναχόν	436
1.	Περὶ τάξεως καὶ πολιτείας μοναχικῆς	437
2.	Πρὸς ἀπάντησιν ἐρωτήσεων τοῦ αὐτοῦ	439
3.	Περὶ πνευματικῆς ἐργασίας τῆς διανοίας	441
4.	Περὶ προσοχῆς, ἂν μᾶς ἔλθῃ ἡ θεία βοήθεια	443
5.	Περὶ τοῦ πῶς ἔρχεται ἡ θεία Χάρις	446
6.	Περὶ τοῦ πῶς πίπτουσιν εἰς πλάνας	450
7.	Περὶ τοῦ πῶς ἐπανέρχεται ἡ θεία Χάρις	454
8.	Περὶ ἑτέρας πλάνης	459
9.	Περὶ διαφορᾶς τῆς ιδίας πλάνης	462
10.	Περὶ τῆς διπλῆς πάλης τῶν δαμιόνων	464
11.	Περὶ τῶν τριῶν καταστάσεων τῆς φύσεως	466
12.	Περὶ ἀγάπης	470
	Ἐπῆλογος	476

ΠΟΙΗΜΑΤΑ

1.	Ὑποσχέσεις τῆς Παναγίας πρὸς τοὺς Ἅγιορεῖτες	481
2.	Περὶ τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας τοῦ Θεοῦ Λόγου	483
3.	Ἐγκώμιον εἰς τὴν ἐρημον	490
4.	Περὶ τῆς τοῦ κόσμου ματαιότητος	492
5.	Περὶ θανάτου	496
6.	Ἐρωτικὰ πρὸς τὸν Ἰησοῦν	500
7.	Εἰς τὴν Κυρίαν Θεοτόκον	503
8.	Περὶ Ἀγάπης	507
9.	Τὸ ὄνομά μου	509
10.	Ὄταν ἄνοιξιν προσμένεις	510

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΟ ΣΗΜΑΝΤΙΚΩΝ ΓΕΓΟΝΟΤΩΝ